

Ügyében másodfokon is a Budapest Környéki Törvényszék járt el, a kérelmet szintén elutasítva 4.Bpkf.820/2019/2. végzésével, mivel álláspontja szerint panaszt jogi képviselő

nem nyújthat be, kérelmezőnek pedig 2017.01.01. előtti fogvatartására vonatkozó panaszát 2017.06.30. napjáig be kellett volna benyújtania, továbbá a 2017.01.01. előtti időszakra vonatkozó kérelme nem a jogosulttól származik, mert azt jogi képviselő nem nyújthatja be. Rögzítette továbbá, hogy a BVOP utasítások nem teljesítése nem bír jelentőséggel, az erre vonatkozó indítványt mellőzte, mert feltételezi, hogy a tájékoztatási kötelezettséget a rabok egymás közti kommunikációja pótolja. Rögzítette azt is, hogy az egyes Törvényszékek ugyanazon jogszabályhellyel kapcsolatos eltérő jogértelmezése is irreleváns. A döntés jogerős, ellene további jogorvoslatnak nem volt helye, felülvizsgálatot, perújítást indítványozó nem kezdeményezett.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A jogerős határozatot indítványozónak jogi képviselője útján, postai úton küldték meg, melyet 2019.10.07. napján vett kézhez. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő megtartásra került.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Indítványozó az egyedi ügyben érintett személy, mert kérelmezőként vett részt abban a bírósági eljárásban, amelyben a Budapest Környéki Törvényszék alaptörvény ellenes első és másodfokú döntést hozott arról, hogy részére nem jár kártalanítás.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

A bírói döntések a panasztétel és a képviselet vonatkozásában visszamenőleges hatályú jogalkalmazást tartalmaznak. A kártalanítási kérelem benyújtásának határidejét tekintve pedig nem létező jogszabályi rendelkezésre utalnak. Mindez sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, ami feltételezi valamennyi hatályos jogszabály, így a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 15.§ (1) bekezdésének szem előtt tartását is. Mivel a Törvényszék nem adott helyt a kérelemnek, így az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése szerinti, hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítése elmaradt, jelen alkotmányjogi panasz kimenetele tehát közvetlenül és közvetve is meghatározza az alapjog érvényesíthetőségét.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése:

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

A rendelkezés alapján álláspontunk szerint a jogbiztonságot sérti, ha egyes jogszabályi rendelkezéseket visszamenőlegesen, hatályba lépésük előtti időszakra vonatkozóan alkalmazzuk, továbbá ha kötelezettségeket jogszabályi alap nélkül rónak fel valakinek, illetve ha hatósági tájékoztatás elmaradása mellett a fogvatartottak egymás közti

tájékozódását várják el a büntetésüket töltőktől. Az is sérti a jogbiztonságot, ha az ország egyes bíróságai másként alkalmaznak jogszabályokat.

XXIV. cikk (2) bekezdése:

- (2) Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítésére.

A rendelkezés alapján álláspontunk szerint az alapvető jogokat sértő büntetés-végrehajtási elhelyezési körülmények miatti mindenkinek joga van kártalanításra, az ezt megakadályozó hatósági tévedések sérti ezt az alapjogot.

XXVIII. cikk (1) bekezdése:

- (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

A rendelkezés alapján álláspontunk szerint a tisztességes eljáráshoz való jogot sérti, ha egyes jogszabályi rendelkezéseket visszamenőlegesen, hatályba lépésük előtti időszakra vonatkozóan alkalmaznak, továbbá ha kötelezettségszegést jogszabályi alap nélkül rónak fel valakinek.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

A panasztételi kötelezettségről

Az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. cikke tiltja embertelen bánásmódot. Az Egyezmény a 1993. évi XXXI. törvény alapján 2017.01.01. előtt is része volt jogrendszerünknek.

A szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 121. § (1) bekezdés alapján már 2017.01.01. előtt is rögzítve volt a zárkabeli minimális mozgástér mérete.

Az előírtaktól eltérő elhelyezés ezek alapján már 2017.01.01. előtt is jogsértő volt. A Bv.tv. 144./B.§ rendelkezése, mely panasztételi kötelezettséget előírja, azonban csak 2017.01.01. napjával lépett hatályba. Ezt az időpontot megelőzően a jogsértés, és a kár is megállapítható, mert az ehhez szükséges jogszabályi rendelkezések már hatályban voltak, de a károsultaknak panasztételi kötelezettsége nem volt, mert arra vonatkozó jogszabályi előírás még nem létezett, és a 2010. évi CXXX. törvény 15.§ (1) bekezdése alapján a jogszabályokat a hatálybalépését követően keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni.

A panasztételi kötelezettséget előíró Bv.tv. 144./B.§ szerinti rendelkezést a bíróság annak hatálybalépése előtti időszakra visszamenően alkalmazza, sértve ezzel az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése szerinti kártalanításhoz való jogot, Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonságot, és a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot.

A mellett, hogy arra vonatkozóan jogszabályi előírás nincs, hogy a már megvalósult, 2017.01.01. előtti jogsértésekre is köteles lenne a fogvatartott panaszt beadni, ennek értelme sem lenne, mert a panasz intézményéről maga a másodfokú végzés is rögzíti, hogy a prevenciót szolgálja (4.Bpkf.820/2019/2. végzés, 2. oldal 5. bekezdés). A törvénymódosítás hatálybalépése előtti időszakra úgy tartja szükségesnek a panaszt, hogy annak nyilvánvalóan nem lehet már preventív hatása, mert benyújtása idejére a kár már megvalósult.

A jogi képviselő eljárási lehetőségéről

A végzés úgy rögzíti (4.Bpkf.820/2019/2. végzés, 4. oldal 2. bekezdés), hogy a kérelem nem a jogosulttól származik, hogy ennek az álláspontnak jogszabályi alapját nem jelöli meg, csak utal arra, hogy a jogi képviselő nem védő. A Bv.tv. 3. § értelmező rendelkezéseinek 15. pontja alapján a *védő* a Be. szerinti védő, valamint a büntetések és az intézkedések végrehajtása alatt az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott büntetés-végrehajtási ügyében eljáró ügyvéd.

Ennek megfelelően a jogi képviselő védőnek minősül a kártalanítási eljárásban.

Az, hogy a bíróság önkényesen és jogszabálysértő módon kívül helyezi a kérelmező képviselőjét a törvényes definíció szerinti pozícióján, hogy ezzel a tőle származó beadványokat jogosulatlantól származónak minősítse, sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése szerinti kártalanításhoz való jogot, Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonságot, és a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot.

A kártalanítási kérelem benyújtására nyitva álló határidőről

A törvényszék a kérelem benyújtására nyitvaálló határidőt indítványozó esetében a Bv.tv. 436.§ (11) alapján a törvénymódosítás hatálybalépésétől számította a 2015.06.11.-2016.12.31. közötti időszak vonatkozásában (4.Bpkf.820/2019/2. végzés, 4. oldal 2. bekezdés).

A Bv.tv. 436.§ (11) a benyújtási határidőt a Bv.tv. 436.§ (10) bekezdés szerinti esetekre rögzíti a törvénymódosítás hatálybalépésétől kezdődően, azaz azok esetében, akinek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül szűnt meg, illetve azok esetében, akik az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtottak be kérelmet.

A két feltétel közül indítványozó esetében egyik sem volt megállapítható. Fogvatartása folyamatos volt, és arról maga a 4.Bpkf.820/2019/2. végzés, 3. oldal 6. bekezdés is rögzíti, hogy még 2017. júliusig is fennállt a jogsértés, ahogy az is peradat, hogy indítványozónak EJEB felé beadott kérelme nem volt (8.Bv.3972/2017/15. végzés 1. oldal indoklásának 2. bekezdése).

Esetében a kérelem benyújtási határideje a jogellenes elhelyezés megszűnésével, 2017.07.10. napján kezdődik Bv.tv. 10/A. § (4) bekezdése alapján.

A végzések a jogszabályban előírtnál korábbi, fiktív benyújtási határidő elmulasztása miatt nyilvánítják a kérelmet elkésztettnek a 2015.06.11.-2016.12.31. vonatkozásában, sértve ezzel az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése szerinti kártalanításhoz való jogot, Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonságot, és a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot.

Az eltérő joggyakorlatról

Az, hogy a Törvényszékek eltérő joggyakorlatot alakítanak ki, és van, ahol elfogadják a szabadulás után benyújtott panaszt míg van, ahol nem, sérti a jogbiztonságot.

Erre az sem elfogadható magyarázat, hogy a jogintézmény új. Ha az ország egyes területein eljáró bíróságok máshogy ítélnék meg jogi helyzeteket, az azt eredményezi, hogy azonos körülmények között fogvatartott személyek kártalanítása eltérő módon lesz elbírálva attól függően, hogy az ország mely területén adják be kérelmüket. A jogrendszer egységessége alapvető elvárás, az ettől való eltérés sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése szerinti kártalanításhoz való jogot, Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonságot, és a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot.

A panasztételi kötelezettséggel kapcsolatos tájékoztatási köteleességről

A 63/2016. (XII.30) és 60/2017. (IX.20) OP szakutasítások tájékoztatási kötelezettséget írnak elő a büntetés-végrehajtási intézetek számára az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási kérelmekhez kapcsolódó panasztételi kötelezettségről.

Indítványozó esetében ez a tájékoztatás nem valósult meg. Ennek a Törvényszék nem tulajdonított jelentőséget, kimentési oknak sem tekintette, sőt az erre vonatkozó bizonyítási indítványt is mellőzte, mert szerinte mindez irreleváns, a fogvatartottak pedig biztos egymást világosítják fel kötelezettségeikről a büntetés-végrehajtási intézetekben.

A fogvatartottak ténylegesen el vannak vágva az információktól, és nincs módjuk követni a jogszabályváltozásokat, erre a hazai büntetés-végrehajtási intézetek megfelelő körülményeket nem tudnak biztosítani. Ha ennek ismeretében és a későbbi számonkérhetőség érdekében előírják a fogvatartottak tájékoztatását, az azt jelenti, hogy a helyzetet maga a büntetés-végrehajtási rendszer is elismeri.

A tájékoztatás megtörténte így lényeges körülmény, és a kimentés körében vizsgálendő. A bíróság nem állíthat fel vélelmet a megtörténte mellett és nem is tekintheti irrelevánsnak. Ahogy az is elfogadhatatlan, hogy a jogi felvilágosítást olyan esetleges körülmények alapján képzelje el megvalósulónak, mint a zárvatársak jogi ismeretei.

Az ettől való eltérés sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése szerinti kártalanításhoz való jogot, Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogbiztonságot, és a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot.

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését:

Indítványozó nem kezdeményezte a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (1. Melléklet)

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (2. Melléklet)

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (3. Melléletek)

-Budapest Környéki Törvényszék 8.Bv.3972/2017/15. végzése

-fellebbezés mellékleteivel

-Budapest Környéki Törvényszék 4.Bpkf.820/2019/2. végzése

